

Direktionens budgetforslag – budget 2023

Indledning

Et budgetforslag i balance med begrænset råderum

Meget har ændret sig siden budgetlægningen sidste år. En krig er brudt ud i Europa, og vi oplever både de store menneskelige og økonomiske konsekvenser i vores dagligdag. Vi oplever stigende priser, manglende vareleverancer og behov for ekstra midler til Danmarks forsvar. Udfordringerne i den nationale økonomi kan også mærkes i den Økonomiaftale, som Regeringen har indgået med Kommunernes Landsforening, KL. Her er der snævre rammer for kommunernes vækst, og særligt anlægsinvesteringerne begrænses.

Den nationale økonomi er en af årsagerne til, at budgetoplægget for 2023 er stramt. Syddjurs Kommunes indtægter følger ikke med udviklingen i udgifterne til flere unge og ældre, som er de grupper der er i størst vækst i kommunen. Direktionen lægger derfor op til et balanceret budget med begrænsede muligheder for nye prioriteringer.

Mange af landets kommuner har vanskeligt ved at overholde de rammer, som Økonomiaftalen sætter. Selvom Syddjurs Kommunes budgetoplæg er ansvarligt, kan det betyde, at kommunen kan komme under pres for yderligere stramminger, for at bidrage til at det samlede drifts- og anlægsbudget for de 98 kommuner overholder aftalen med Regeringen.

Syddjurs Kommune er i fortsat vækst

Udviklingen i Syddjurs Kommune er fortsat positiv. Kommunen er en attraktiv bosætningskommune med flere bysamfund i stor vækst. Udviklingen er med til at sikre velfungerende lokalmiljøer med mange aktive borgere og lokalt butiks- og erhvervsliv.

Den stigende befolkning og en længere levealder betyder samtidig, at flere ældre har behov for pleje, flere børn skal i skole og behovet for sociale tilbud øges. Særligt stor har væksten været blandt de yngste børn og ældre borgere, og behovet for daginstitutionspladser stiger. Med budgetoplægget afsættes på driften i 2023 mere end 30 mio. kr. til den demografiske udvikling, heraf mere end 16 mio. kr. til dagtilbudsområdet. Det er væsentlige prioriteringer, som skal sikre, at alle de nye borgere vil opleve samme gode kvalitet i velfærdstilbuddene i Syddjurs.

De voksende lokalsamfund medfører også et fortsat behov for betydelige investeringer på anlægsområdet, såsom skole, dagtilbud, infrastruktur og plejeboliger. Den fremlagte anlægsplan indeholder anlægsudgifter for næsten 140 mio. kr., blandt andet mere end 60 mio. kr. på skole og dagtilbudsområderne.

I prioriteringen af øgede udgifter til drift og anlæg er der også taget udgangspunkt i kommunes vision og udviklingsstrategi. Budget 2023 skal bidrage til kommunens høje ambitioner indenfor bæredygtighed, klima, byggeri, bosætning, erhverv og god velfærd for borgerne.

Konsolidering af økonomi kræver yderligere tiltag

Efter at Syddjurs Kommunes kassebeholdning i 2020 var under kritisk pres er der blevet arbejdet hårdt med at sikre en konsolidering af kommunens økonomi. Dette er i vid udstrækning lykkedes ved en målrettet genopretningsplan og balanceret budgetlægning de efterfølgende år. Der er opnået stærkere kassebeholdning, bedre budgetoverholdelse og en økonomi i balance.

Store prioriteringer i 2022, blandt andet på baggrund af anlægskonferencen i februar, betyder dog et forventeligt stort kassetræk i 2022. Det er derfor nødvendigt at sikre balance i de kommende års budgetter, og det vil kræve vanskelige prioriteringer.

For at nå målet, er det nødvendigt at de effektiviseringer, som blev vedtaget i Budget 2022, bliver videreført. Herudover er der behov for yderligere tiltag for, at økonomien kan balancere fremadrettet. I budgetforslaget indgår det som forudsætning, at der i processen frem mod budgetlægningen for 2024 udarbejdes et omstillings- og reduktionskatalog på tværs af alle udvalg. Det skal sikre grundlag for at prioritere i økonomien, således at der også kan skabes balance fra 2024 og frem.

Pejlemærkerne i den økonomiske politik

I foråret 2022 vedtog Byrådet en økonomisk politik for de kommende fire år. Den økonomiske politik har været styrende for udarbejdelse af budgetforslaget. Budgetoplægget overholder de fleste af politikkenes pejlemærker, men kan blive udfordret på enkelte områder:

Pejlemærker	Status Budget 2023
Skatten må ikke stige	Skatten stiger ikke med budgetforslaget
Resultatet på den ordinære drift skal generere et overskud på 140 mio. kr.	Der er i budgetforslaget et overskud på 146 mio. kr. i 2023 og i 2024-2026 øges overskuddet til 180-190 mio. kr.
Anlægsudgifter på netto 120 mio. kr.	I overslagsårene afspejler budgetforslaget den økonomiske politik. I 2023 har det dog ikke været muligt at opnå dette niveau af hensyn til bruttoanlægsrammen samt kommunens likviditet.
Gælden må ikke stige	Gælden stiger ikke med budgetforslaget.
Den gennemsnitlige kassebeholdning skal forblive på mindst 280 mio. kr.	Med et forventet kassetræk i 2022 i størrelsesorden 80 mio. kr. er det ikke realistisk at holde den gennemsnitlige likviditet på 280 mio. kr. i alle år. Budgetforslaget sigter med at stabilisere likviditeten. Efter et fald i 2023 forventes likviditeten mod udgangen af 2026 at kunne være omkring de 280 mio. kr. igen.
Bidrag til efterlevelse af nationale aftale om kommunernes økonomi.	Det er forventeligt, at der vil komme ønske om at Syddjurs Kommune sænker niveauet på enten anlæg eller service, alt efter situationen i de øvrige kommuner.

Budgetoplæg baseret på statsgaranti på indtægtssiden

Byrådet skal hvert år tage stilling til valget mellem statsgaranti og selvbudgettering. Statsgarantien giver kommunen en på forhånd garanteret indtægt på baggrund af en anslået skatteindtægt for 2023.

Selvbudgettering er baseret på, at der efter 2 år laves afregning ud fra det faktiske tal for skat, tilskud og udligning. Dette afregnes så med staten i 2026.

Centralt i dette valg er kommunens forventninger til befolkningsudviklingen den 1. januar i budgetåret set i forhold til statens skøn for befolkningstallet på samme tidspunkt. Syddjurs Kommune har med baggrund i befolkningsudviklingen valgt selvbudgettering i 2018 og 2019, og valgt statsgaranti i 2020, 2021 og 2022. Budgetoplægget for 2023 baserer sig på statsgarantien.

Der er fortsat usikkerhed i forhold til, hvorledes omlægningen af ejendomsbeskatning slår igennem. Det kan potentielt have stor betydning for Syddjurs Kommune på baggrund af den relativt store andel af skatteindtægter fra ejendomsbeskatning af sommerhusgrunde.

Øvrige temaer i budgetoplægget

Budgetforslaget indeholder forslag til investeringer på IT-området. Der er både tale om IT-infrastruktur og sikkerhed, nødvendige fagsystemer, samt stigende udgifter til licenser.

Der i forslaget prioriteret midler til at kunne imødekomme en nye strategi for ejendomsområdet med fokus på øget vedligehold af kommunens bygninger.

Endvidere indgår i det samlede materiale en række forslag, der ikke er indregnet i selve budgetoplægget. Det gælder blandt andet forslag til et større tiltag for at styrke indsatsen for erhvervsudvikling og erhvervsservice.

Endelig kan det fremhæves, at der i forslaget indgår et væsentligt beløb til kollektiv trafik. Midttrafiks oplæg til Budget 2023 indeholder en væsentlig prisstigning. Det er stigende omkostninger kombineret med stigende passagertal, som fordyrer aftalen med Midttrafik væsentligt.